

[Начало](#) > ... > [Съдебни Процедури](#) > [Регламент За Цифровизацията — Уведомления От Държавите Членки](#) > [Czechia](#)

Регламент за цифровизацията — уведомления от държавите членки

Съдържание,
предоставено от
Чехия

Чехия

Тази страница съдържа информация за уведомленията, направени от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) 2023/2844.

1. Национални информационни портали за комуникация със съдилищата или други органи

Понастоящем Чешката република не поддържа информационен портал с цел участие в съдебни производства и електронна комуникация между физически лица и правни субекти и компетентни национални съдебни органи с функции, съответстващи на европейската точка за електронен достъп, посочена в Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета.

2. Национално право относно видеоконферентните връзки по гражданскоправни и търговскоправни въпроси

Правилата, уреждащи използването на видеоконферентна връзка, са едни и същи за гражданскоправни и търговскоправни въпроси и се съдържат в член 102а от Гражданския процесуален кодекс (Закон № 99/1963, с измененията). Съдът може да използва видеоконферентна връзка, например за да даде възможност на участник да участва в производството или да изслуша свидетел или вещо лице, или за устен превод.

Съдът може да разреши използването на видеоконферентна връзка по искане на някой от участниците, но може също така да реши да направи това по собствена инициатива, ако счете това за целесъобразно; в такива случаи не се изисква съгласието на участниците за използването на видеоконферентна връзка. Законът не съдържа специална процедура за вземане на решения дали даден участник да участва в производството чрез видеоконферентна връзка. Съдът обаче може да предостави на участниците възможност да изразят мнението си по тази възможност и да им определи подходящ съдебен срок за това.

Участието в производството чрез видеоконферентна връзка се осигурява чрез дистанционен достъп. Съгласно закона няма ограничения относно мястото, откъдето участникът може дистанционно да се включи в производството. Единственото условие е по време на видеоконферентната връзка съдът да може да установи самоличността на всеки участник, който не присъства физически в съдебната зала, и трябва да се гарантира, че лицето, което се изслушва дистанционно, не е обект на неправомерно влияние.

Съгласно закона се изисква да се направи аудио-визуален запис на производството, водено чрез видеоконферентна връзка. Освен това съдът може да състави и писмен протокол. Записът е част от досието. Той може да се възпроизвежда или копира при същите условия, които се прилагат за справка с досието (член 44, параграф 4 от Гражданския процесуален кодекс). Въпреки това достъпът до досието е

ограничен до съдебните служители и участниците в производството, както и до техните представители. Други лица могат да поискат от съда да се запознаят с досието. Това ще бъде разрешено само ако те имат правен интерес да се запознаят с досието или ако са налице други сериозни основания. Министерството на правосъдието е създадо единно хранилище за аудио- и видеозаписи, което позволява възпроизвеждане и копиране на записи и чрез ограничен във времето достъп от разстояние, като връзката за достъп от разстояние може да се използва само от лицето, на което е изпратена връзката, при същите условия, които се прилагат за лицето, което прави справка с досието.

По време на производството чрез видеоконферентна връзка е необходимо да се гарантира правилното функциониране на техническата връзка. За тази цел съдът обикновено организира тестова връзка достатъчно време преди насроченото съдебно заседание (обикновено няколко дни предварително). Ако все пак възникнат проблеми с връзката по време на самото съдебно заседание, участникът или всяко друго лице, участващо в процесуалното действие, може да възрази срещу качеството на аудио- или видеозаписа.

Съдилищата използват основно клиенти за настолни компютри, като Cisco Webex и Real Desktop Presence за провеждане на съдебни заседания чрез видеоконферентна връзка. Що се отнася до хардуера, те разчитат главно на комплекти (системи) за видеоконферентна връзка, специално предназначени за видеоконферентна връзка. Такива са Polycom RealPresence Group 310, 510 и 700, Cisco RoomBar, RoomKit, RoomKit+ и DeskPro.

3. Национално право относно видеоконферентните връзки по наказателноправни въпроси

а) Използването на видеоконферентна връзка за съдебни заседания се урежда от редица разпоредби на Закон № 141/1961 относно наказателните съдебни производства („Наказателно- процесуален кодекс“), по-специално членове 52а и 111а.

В член 52а са посочени три групи основания за използване на видеоконферентна връзка, а именно защита на правата на лицата (в случая в закона се посочват възрастта и здравословното състояние), съображения за безопасност (например опасения относно безопасността на свидетелите) и други важни основания, като например икономическа ефективност и ускоряване на наказателното производство. За да се използва видеоконферентна връзка обаче, тя трябва да бъде съвместима с естеството на процесуалното действие и технически осъществима.

Член 111а от Наказателно-процесуалния кодекс урежда по-подробно изслушването на обвиняемите или на други лица чрез видеоконферентна връзка. В параграф 2 от посочения член се определя начинът, по който се проверява самоличността на изслушваното лице (за подробности вж. по-долу), а в параграф 3 се определя процедурата, която трябва да се следва при проверката на самоличността на тайния свидетел. В съответствие с член 111а, параграф 4 от Наказателно-процесуалния кодекс преди началото на изслушването чрез видеоконферентна връзка лицето, което се изслушва, трябва да бъде уведомено за начина, по който ще се проведе изслушването. То трябва също така да бъде информирано за възможността да възрази срещу качеството на видеоконферентната връзка. Възражения срещу ниското качество на видео- или аудиопредаванията могат да се правят във всеки един момент по време на изслушването. Като се има предвид, че необходимостта от защита на всички права на изслушваното лице (по-специално правото на защита на обвиняемия) се прилага също толкова за изслушвания чрез видеоконферентна връзка, от само себе си се разбира, че изслушването трябва да бъде прекъснато, ако качеството на предаване е лошо, или напълно прекратено, ако лошото качество на връзката пречи на безпроблемната комуникация или ако например лицата, участващи в изслушването, не могат да се видят взаимно.

Член 52а

Техническото оборудване за видео- и аудиопредаване (наричано по-долу „оборудване за видеоконферентна връзка“) може да се използва при извършване на процесуални действия в рамките на наказателно производство, когато това е необходимо за защитата на правата на лицата, по-специално с оглед на тяхната възраст или здравословно състояние, или когато това се изисква от съображения за безопасност или други важни причини.

Член 111а

1) Когато изслушването на обвиняемия се провежда чрез видеоконферентна връзка, неговият адвокат се уведомява за часа и мястото, в които обвиняемият е призован. Ако по този начин бъде изслушан съответник, свидетел или вещо лице, адвокатът на обвиняемия се уведомява за времето и мястото на провеждане на изслушването от компетентния орган за наказателно преследване.

2) Когато изслушването на дадено лице се извършва с оборудване за видеоконферентна връзка, самоличността му се проверява от длъжностно лице на съда, прокуратурата или полицейския орган, упълномощен за тази цел от лицето, което провежда изслушването. Лицето, което проверява самоличността на мястото, където се намира изслушваното лице, може да бъде длъжностно лице на съда, прокуратурата, затвора или полицейския орган със съгласието на лицето, което провежда изслушването, при условие че е упълномощено за това от председателя на съда, главния прокурор, управителя на затвора или ръководителя на полицейския орган. Това длъжностно лице присъства на мястото, където се намира изслушваното лице по време на изслушването.

3) Самоличността на свидетел, чиято самоличност се пази в тайна и чието изслушване се провежда с оборудване за видеоконферентна връзка, се проверява в хода на съдебното производство от председателя на съда или от длъжностно лице на съда, който отговаря за защитата на класифицираната информация, назначен от председателя, а в досъдебното производство — от длъжностно лице на прокуратурата или полицейския орган, който отговаря за защитата на класифицираната информация, назначен от главния прокурор или ръководителя на полицейския орган. Това длъжностно лице присъства на мястото, където се намира свидетелят, чиято самоличност се пази в тайна, по време на изслушването.

4) Органът за наказателно преследване, който провежда изслушването, информира изслушваното лице, преди началото на изслушването, като използва оборудване за видеоконферентна връзка, за начина, по който ще се проведе изслушването.

5) Във всеки един момент по време на изслушването с помощта на оборудване за видеоконферентна връзка изслушваното лице може да възрази срещу качеството на видео- или аудиопредаването.

б) Съгласно чешкото право съгласието за провеждане на изслушване чрез видеоконферентна връзка не е условие за провеждането му; приложимите правила са само общите правила, уреждащи изслушванията.

в) Министерството на правосъдието е инсталирало почти 170 устройства за видеоконферентна връзка още между 2014 г. и 2016 г. не само в съдилищата на всички равнища, но и в прокуратурите или затворите, като част от проекта „Въвеждане на видеоконферентна връзка в сектора на правосъдието“, като по този начин е осигурило подходяща инфраструктура за видеоконферентни връзки.

г) Съгласно член 33, параграф 1 от Наказателно-процесуалния кодекс правата на обвиняемия включват правото да избира адвокат и да се консултира с него по време на процесуалните действия, извършвани от органа за наказателно преследване. По време на изслушването обаче, обвиняемият няма право да се консултира с адвоката относно начина, по който да отговори на зададения му въпрос. Обвиняемият може да поиска да бъде изслушан в присъствието на своя адвокат и адвокатът да участва в други процесуални действия в досъдебната фаза. Дори ако обвиняемият е задържан или изтърпял наказание лишаване от свобода, той може да разговаря с адвоката си без присъствието на трето лице.

Член 33 Права на обвиняемия

1) Обвиняемият има право да изрази мнение по всички факти, в които е обвинен, и по доказателствата, но също така има право да запази мълчание. Той може да прави изложение на фактите и да представя доказателства в своя защита, да подава молби, да отправя искания и да подава заявления за правни средства за защита. Той има право да избира адвокат и да се консултира с него по време на процесуалните действия, извършвани от органа за наказателно преследване. По време на изслушването обаче, той не може да се консултира с адвоката относно начина, по който да отговори на зададения му въпрос. Той може да поиска да бъде изслушан в присъствието на своя адвокат и адвокатът да участва в други процесуални действия в досъдебната фаза (член 165). Ако е задържан или изтърпява наказание

лишаване от свобода, той може да разговаря със своя адвокат без присъствието на трето лице. Горепосочените права важат за обвиняемия, дори ако правоспособността му е била отнета или ограничена.

(...)

Засегнатото лице може да бъде представявано в наказателното производство от пълномощник (членове 50 и 51 от Наказателно-процесуалния кодекс), който може да бъде адвокат.

Поверителността на комуникацията между адвокат и негов клиент е общ принцип, който се прилага и в случай на изслушвания чрез видеоконферентна връзка. Съгласно член 21, параграф 1 от Закон № 85/1996 относно юридическата професия адвокатът е длъжен да пази в тайна всички факти, които са му станали известни във връзка с предоставянето на правни услуги. Адвокатската тайна е необходима основа за отношенията на доверие между адвоката и клиента.

Понастоящем в законодателен процес е проект на закон за изменение на Закона за юридическата професия (документ № 623 на Камарата на депутатите) (по-конкретно, очаква се второ четене в Камарата на депутатите на чешкия парламент). Измененият акт ще засили, наред с другото, защитата на поверителността между клиента и адвоката. За тази цел в Закона относно юридическата професия се добавя нов член 3а, както следва:

- 1) Информацията, представляваща съдържанието на комуникацията на адвокат, стажант-адвокат и други лица, посочени в член 21, параграф 9, буква а), с клиент при упражняване на юридическата професия, е поверителна, когато тази поверителност е в интерес на клиента. По същия начин информацията, получена или генерирана в хода на или в непосредствения контекст на упражняване на юридическата професия, е поверителна, доколкото позволява да се получи информация за съдържанието на комуникацията, посочена в първото изречение, или за предоставените правни услуги, когато тази поверителност е в интерес на клиента.
- 2) Информацията по параграф 1, с която разполагат лица, различни от адвокат, стажант-адвокат или други лица по член 21, параграф 9, буква а), се обозначава изрично, за да се поясни, че тя е поверителна информация, защитена по този закон.
- 3) Който получи информацията, посочена в параграф 1, не може да злоупотребява с нея или да я разкрива на друго лице без правни основания или без съгласието на лицето, на което са предоставени правните услуги.
- д) Информация за начина, по който носителите на родителска отговорност или други подходящи пълнолетни лица са информирани за изслушването на дете чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние — как се взема предвид висшият интерес на детето?

Съгласно член 60 от Закон № 218/200 относно наказателната отговорност на ненавършили пълнолетие лица и съдебната система по отношение на ненавършили пълнолетие лица и за изменение на определени закони (наричан по-нататък „Закон за правораздаването по отношение на ненавършили пълнолетие лица“) законният представител или настойник на ненавършилото пълнолетие лице, компетентният орган за социална и правна закрила на детето и Службата за пробация и медиация трябва да бъдат уведомени за образуването на наказателно производство срещу ненавършило пълнолетие лице без неоправдано забавяне. Съгласно член 43, параграф 1 от Закона за правораздаването по отношение на ненавършили пълнолетие лица законният представител или настойникът на ненавършилото пълнолетие лице също има право да го представлява, и по-специално да избира адвокат за него, да прави предложения от негово име и да подава молби и правни средства за защита от негово име; законният представител има право да участва и във всички процесуални действия, в които ненавършилото пълнолетие лице може да участва съгласно закона, като следователно се включват и изслушвания, провеждани чрез видеоконферентна връзка.

Накратко, механизмите на гражданското право гарантират, че носителят на родителска отговорност по принцип не може да бъде лице, което не би било в интерес на детето да бъде уведомено за изслушването му. Ако родителите не упражняват родителските си права надлежно или са злоупотребили с тях, или сериозно са ги пренебрегнали, съдът ще ограничи или отнеме родителските им

права. В такъв случай родителите не са носители на родителска отговорност. Това се поема от друго подходящо пълнолетно лице (настойник), което също е законният представител на детето и като такова има правата, посочени в член 43 от Закона за правораздаването по отношение на ненавършили пълнолетие лица, или вместо законния представител съответните права се притежават от настойник *ad litem*, който е друго подходящо пълнолетно лице (но не е законният представител, поради което те са посочени отделно в член 43, параграф 1 от Закона за правораздаването по отношение на ненавършили пълнолетие лица).

В член 43, параграф 2 се гарантира, че в изключителни случаи, когато нито едно от съответните пълнолетни лица, посочени в параграф 1, не може да упражнява въпросните права в дадена ситуация (например поради конфликт на интереси), за упражняването на тези права се назначава специален настойник, който обикновено е лице, предложено от самото ненавършило пълнолетие лице.

Член 43 Законен представител или настойник *ad litem* на ненавършило пълнолетие лице

1) Законният представител или настойникът *ad litem* на ненавършилото пълнолетие лице също има право да го представлява, и по-специално да избира адвокат за него, да прави предложения от негово име и да подава молби и правни средства за защита от негово име; законният представител има право да участва и във всички процесуални действия, в които ненавършилото пълнолетие лице може да участва съгласно закона. В полза на ненавършилото пълнолетие лице законният представител или настойникът *ad litem* може да упражнява тези права и против волята на ненавършилото пълнолетие лице. Законният представител или настойникът *ad litem* на ненавършилото пълнолетие лице също така има право да задава въпроси на изслушваното лице, да прави справки в досиетата, с изключение на протокола относно гласуването и личните данни на свидетеля съгласно член 55, параграф 2 от Наказателно-процесуалния кодекс, да прави извлечения и бележки от тях, както и да прави копия от досиетата или части от тях за своя сметка. Органите за наказателно преследване, посочени в този закон, са длъжни да инструктират без неоправдано забавяне законния представител или настойника *ad litem* относно правата на ненавършилото пълнолетие лице; ако основанията за назначаване на настойник *ad litem* по параграф 2 отпадат, законният представител или настойникът *ad litem* на ненавършилото пълнолетие лице се инструктира относно правата на ненавършилото пълнолетие лице, които могат да бъдат упражнявани в текущия етап на производството.

2) Когато съществува опасност от забавяне и когато законният представител или настойникът на ненавършилото пълнолетие лице не може да упражни правата си по параграф 1, или когато не е назначен процесуален представител, въпреки наличието на основания за назначаване на такъв, председателят, а в досъдебното производство — прокурорът, определят процесуален представител на ненавършилото пълнолетие лице, който да упражнява правата му. Председателят на съда или, в досъдебното производство, прокурорът назначава за процесуален представител лице, предложено от ненавършилото пълнолетие лице. Ако ненавършилото пълнолетие лице не предложи лице или ако предложи лице, за което има основателни опасения, че няма да защити надлежно интересите на ненавършилото пълнолетие лице, председателят или, в досъдебното производство, прокурорът назначава друго подходящо лице, като например близък човек, служител на орган за социална и правна закрила на детето или друго лице с опит в отглеждането на деца, или адвокат. Лице, което не е адвокат, може да бъде назначено за настойник *ad litem* само с негово съгласие. Решението за назначаване на настойник *ad litem* се съобщава на назначеното лице, а ако не се изключва от естеството на делото — и на ненавършилото пълнолетие лице. Срещу решението за назначаване на процесуален представител може да се подаде жалба.

Член 60 Започване на наказателно преследване

Законният представител или настойникът *ad litem* на ненавършилото пълнолетие лице, компетентният орган за социална и правна закрила на детето и Службата за пробация и медиация също се уведомяват без ненужно забавяне за образуването на наказателно производство срещу ненавършилото пълнолетие лице.

е) В съответствие с член 55а, параграф 1 от Наказателно-процесуалния кодекс извършването на видео- и аудиозаписи е задължително, ако при извършването на процесуално действие в наказателното производство се използва оборудване за видеоконферентна връзка. Обстоятелството, че наред с писмения протокол е направен аудио- и/или видеозапис на процесуалното действие, трябва да бъде

отбелязано в писмения протокол на действието, като освен времето, мястото и начина на извършване на действието се посочват използваните средства (записаното и записващото оборудване и носителят, използвани за извършване на записа).

В съответствие с член 55а, параграф 2 от Наказателно-процесуалния кодекс техническият носител на записа трябва да бъде приложен към досието или в него трябва да се посочва къде се съхранява носителят. Този носител трябва да бъде идентифициран чрез референтен номер на досието, името на изслушаното лице, времето на изслушването и всички други необходими данни, и да се приложи към досието или да се съхранява на безопасно място в посоченото в досието място на съхранение.

Тъй като тези средства служат за документиране на извършването на процесуалното действие, те не следва да бъдат изменяни по никакъв начин, като например да бъдат съкратени, отрязани или допълнени с придружаващ текст, тъй като това може да намали доказателствената им стойност и може да бъде предмет на последващи възражения от страните.

Следва да се отбележи, че Министерството на правосъдието понастоящем се занимава с коментари относно измененията на наказателното законодателство, които, наред с другото, ще засегнат разпоредбите на член 55а от Наказателно-процесуалния кодекс, за да се направи използването на видеоконферентна връзка в наказателното производство по-гъвкаво, като се вземе предвид и технологичният напредък в тази област. Това изменение следва да бъде представено на правителството през следващите седмици.

Член 55а

Използване на специални средства за записване на производства

1) Ако е необходимо, ходът на дадено процесуално действие може да бъде записан и чрез стенографски запис, който след това се прилага към записа, заедно с преписа с обикновен шрифт, или чрез аудио- или видеозапис, или по друг подходящ начин. Когато при извършването на процесуално действие се използва оборудване за видеоконферентна връзка, във всички случаи се прави аудио- и видеозапис.

2) Когато в допълнение към писмения протокол се прави аудио- или видеозапис на процесуално действие, това се отбелязва в протокола на процесуалното действие, като освен времето, мястото и начина на извършване на действието се посочват и използваните средства. Техническият носител на записа се прилага към досието или в него се посочва къде се съхранява носителят.

ж) Изслушването лице има право да възрази срещу качеството на видео- и аудиозаписа във всеки момент по време на изслушването чрез видеоконферентна връзка. Възраженията могат да доведат например до спиране на изслушването в очакване на подобряване на качеството на записа или до прекратяване на изслушването. Във всички случаи всички възражения се вписват в протокола на процесуалното действие.

В досъдебната фаза може да бъде подадена молба съгласно член 157а от Наказателно-процесуалния кодекс за преразглеждане на действията на полицейски орган (т.е. ако полицейският орган не е действал в съответствие със закона, неговите действия могат да бъдат оспорени).

Съдебното решение може да бъде обжалвано по реда на член 245 и следващи от Наказателно-процесуалния кодекс, при което правоимащият (който, доколкото е уместно, е обвиняемият и участникът) също може да оспори нарушение на разпоредбите, свързани с производството преди постановяването на решението, ако това нарушение е довело до неточност или липса на диспозитива на съдебното решение. Ако съдебното решение е предшествано от съществени процесуални нарушения, и по-специално от нарушение на разпоредбите относно правото на защита, които биха могли да засегнат правилността и законосъобразността на частта от решението, която подлежи на преразглеждане, въззивният съд отменя решението.

Всяко решение на полицейски орган и първоинстанционните решения на съда и прокурора могат да бъдат оспорвани с жалба, когато законът го позволява. Решението може да бъде обжалвано и за нарушение на разпоредбите относно производството, предхождащо решението, когато такова нарушение е могло да доведе до неправилен диспозитив на решението. Жалба може да бъде подадена и

от лице, което е пряко засегнато от решението, т.е. в подходящи случаи и от обвиняемия или участник.

з) За видеоконферентна връзка се използват две платформи, а именно Polysom и Webex, които са въведени от началото на 2024 г.

и) Ако лицето, което трябва да бъде изслушано, не е задържано или не изтърпява наказание лишаване от свобода, то трябва да се яви пред предварително договорен орган за наказателно преследване (например съд или полицейски участък по местопребиваване), който технически ще организира видеоконферентна връзка с органа, провеждащ изслушването.

Органът за наказателно преследване е длъжен да информира адвоката за мястото и часа на изслушването, но уведомяването за мястото на изслушването варира в зависимост от процесуалния статут на изслушваното лице. Ако обвиняемият трябва да бъде изслушан чрез видеоконферентна връзка, адвокатът следва да бъде уведомен за мястото, където обвиняемият е бил призован. За разлика от това, когато процесуалното действие представлява изслушване чрез видеоконферентна връзка на съобвиняем, който не е представяван от уведомятия адвокат, или на свидетел или вещо лице, мястото, от което ще се проведе изслушването от органа за наказателно преследване, се посочва като място, където ще се проведе изслушването.

й) Да, приложението Veey се използва за качване на аудио- или видеозапис и след това за преобразуването му в текст. Съдилищата, прокуратурите и затворите имат достъп до приложението.

к) Проверката на самоличността на лицето, което трябва да бъде изслушано, е уредена в член 111а, параграф 2 от Наказателно-процесуалния кодекс (за пълната формулировка на тази разпоредба вж. по-горе). Тази разпоредба се прилага за изслушването на лице със статут на обвиняем (заподозряно лице, обвиняем или осъдено лице), както и на други лица, включително участници. Когато изслушването на дадено лице се извършва с оборудване за видеоконферентна връзка, самоличността му се проверява от длъжностно лице на съда, прокуратурата или полицейския орган, определен за тази цел от лицето, което провежда изслушването, в зависимост от това кой орган на наказателното преследване провежда изслушването. Съгласно второто изречение от този параграф председателят, главният прокурор, управителят на затвора или ръководителят на полицейския орган могат, със съгласието на лицето, което провежда изслушването, да определят длъжностно лице на съда, прокуратурата, затвора или полицейския орган на мястото, където се намира лицето, което трябва да бъде изслушано, като лице, което проверява самоличността на изслушваните лица. Това назначено длъжностно лице трябва да присъства на мястото, където се намира изслушваното лице по време на изслушването.

л) Както беше посочено по-горе, в съответствие с член 33, параграф 1 от Наказателно-процесуалния кодекс обвиняемият има право да поиска да бъде изслушан в присъствието на своя адвокат, както и адвокатът да участва в други процесуални действия в производството. След като изслушваното лице завърши с показанията си без прекъсване, органът за наказателно преследване и впоследствие други лица могат да задават въпроси на изслушваното лице, за да се отстранят евентуални противоречия в изявлението, за допълнително изясняване на изтъкнатите от него факти, или за допълване на информацията, която изслушваното лице не е посочило в показанията си (член 92, параграф 3 и член 101, параграф 3 от Наказателно-процесуалния кодекс). Когато се изслушва лице на възраст под 18 години, въпроси могат да бъдат задавани само чрез органа за наказателно преследване, а не пряко от адвоката или други лица, участващи в изслушването.

Член 92

1) Изслушването на обвиняемия се провежда по такъв начин, че да се даде, доколкото е възможно, пълна и ясна представа за относимите за наказателното производство факти. Обвиняемият по никакъв начин не може да бъде заставен да свидетелства или да прави признания. По време на изслушването лицето трябва да бъде защитено.

2) При изслушването обвиняемият трябва да бъде попитан за неговото лично, семейно, финансово и друго положение, за да се установят фактите, необходими за определяне на вида и обхвата на наказанието в случай на решение за осъждане на обвиняемия. Освен това е необходимо да се задават въпроси относно предишни присъди и други наказателни преследвания срещу обвиняемия.

3) На обвиняемия трябва да се даде възможност да отговори подробно на обвинението, по-специално като представи последователно изложение на фактите, на които се основава обвинението, като посочи всички обстоятелства, които разширяват или опровергават обвинението, и като предостави доказателства за тях.

4) От обвиняемия може да бъде поискано да допълни показанията или да отстрани всякакви непълноти, двусмислия или противоречия. Въпросите се задават по ясен и лесно разбираем начин, без подвеждащи или неверни твърдения; самите въпроси не трябва да посочват как трябва да се отговори на тях.

Член 101

1) Преди изслушването на свидетел винаги е необходимо да се установи самоличността му, връзката му с обвиняемия, той да бъде информиран за правото му да откаже да даде показания и, ако е необходимо, за задължението му да не дава показания или за възможността за провеждане на производство съгласно член 55, параграф 2, както и за задължението му да посочи цялата истина и да не прикрива нищо. Той също така се информира за значението на свидетелските показания от гледна точка на обществения интерес и за наказателноправните последици от неверните свидетелски показания. Когато лице под 15-годишна възраст се изслушва като свидетел, то се инструктира по начин, съответстващ на неговата възраст.

2) В началото на изслушването свидетелят се разпитва за отношението му към делото и страните и, ако е необходимо, за всички други обстоятелства, които са от значение за установяване на неговата достоверност. Изслушването на свидетел се провежда по такъв начин, че да се даде, доколкото е възможно, пълна и ясна представа за относимите за наказателното производство факти, които свидетелят е възприел със собствените си сетива. На свидетеля се дава възможност да даде показания без прекъсване за всичко, което знае по делото, и откъде е узнал за обстоятелствата, посочени от него. Когато се изслушва, лицето се ползва със защита, по-специално по отношение на личните му данни и личния му живот.

3) От свидетеля може да бъде поискано да допълни показанията си или да отстрани всякакви непълноти, двусмислия или противоречия. Въпроси, свързани с личния живот на изслушвания свидетел, по-специално в случай на жертва на престъпление, могат да бъдат задавани само когато е необходимо да се изяснят фактите, свързани с наказателното производство, и се задават по особено чувствителен начин и възможно най-изчерпателно, така че да не е необходимо изслушването да се повтаря; въпросите се формулират по начин, съобразен с възрастта, личния опит и психологическото състояние на свидетеля, като същевременно се отдава дължимото внимание. На свидетел не се задават въпроси, съдържащи подвеждащи или неверни твърдения или отнасящи се до въпроси, които трябва да бъдат установени само въз основа на неговите показания.

4) Ако е необходимо да се установи автентичността на почерка, свидетелят може да бъде инструктиран да напише необходимия брой думи.

м) Наказателно-процесуалният кодекс не съдържа специални разпоредби относно устния превод при видеоконферентна връзка, поради което се прилагат общите правила за тълкуване, съдържащи се в член 2, параграф 14 и член 28 от Наказателно-процесуалния кодекс. В съответствие с член 2, параграф 14 от Наказателно-процесуалния кодекс всяко лице, което декларира, че не владее чешки език, има право да използва пред органите за наказателно преследване майчиния си език или език, който декларира, че владее. Такова изявление на обвиняемия е основание за назначаване на устен преводач съгласно член 28, параграф 1, първо изречение от Наказателно-процесуалния кодекс.

Член 2, параграф 14

(...)

14) Органите за наказателно преследване провеждат производството и изготвят решенията си на чешки език. Всяко лице, което декларира, че не владее чешки език, има право да използва пред органите за наказателно преследване майчиния си език или език, който декларира, че владее.

(...)

1) Ако е необходимо да се преведе съдържанието на документ, свидетелски показания или друго процесуално действие или ако обвиняемият се възползва от правото, посочено в член 2, параграф 14, се назначава устен преводач; същото се отнася и за назначаването на устен преводач на лице, с което не е възможно да се общува по друг начин, освен чрез една от системите за комуникация на лицата, лишени от слух или от зрение и от слух. Устният преводач може да бъде и протоколчик. Ако обвиняемият не посочи език, който владее, или посочи език или диалект, който не е език на етническата му група или официален език на държавата, на която е гражданин, и няма включено лице в списъка на устните преводачи за този език или диалект, органът за наказателно преследване назначава устен преводач за езика на етническата му група или за официален език на държавата, на която е гражданин. В случай на лице без гражданство това означава държавата на постоянно пребиваване или държавата на произход.

(...)

н) Как се предотвратява непозволеният достъп до чувствителни данни или информационни потоци към неизвестни субекти.

Текущите видеоконферентни връзки са защитени чрез криптиране от край до край (всяко устройство има уникален сертификат, генериран директно за него) и се използва методът за криптиране на Lets (сертификатите на оборудването се сменят на всеки 60 дни). Видеоконферентните връзки за уеб RCT — използващи клиент в компютър, браузър или мобилно устройство — са защитени с парола при създаването на заседанието. Съществува и възможност за заседания на място (област), при които никой не може да се присъедини към заседанието, освен поканените лица или длъжностни лица на съдебната власт. Например има и помещения за видеоконферентна връзка, защитени с парола, която е уникална за всяка стая.

Сигурността на самия запис се гарантира от активен указател на групи и права, при който достъп до досието се предоставя само на потребители със съответните права, без които досието със записите не може да бъде достъпно.

4. Такси за производства по гражданскоправни и търговскоправни въпроси

I. Събиране на такси в производства пред чешки съдилища

Съдебните такси по производства пред чешки съдилища се уреждат от Закон № 549/1991 за съдебните такси, с измененията. Такси могат да се събират само за производства или за административните актове, изброени в приложението към посочения закон, озаглавено „Тарифа за таксите“.

Таксата следва да бъде платена заедно с подаването на заявлението за образуване на съответното производство. Ако участник има съмнения относно размера на съдебната такса и поради тази причина не плати таксата заедно с предявяването на иска, съдът е длъжен да поиска от участника да изпълни допълнителното задължение за плащане на таксата. В официалното уведомително писмо съдът трябва да го уведоми за номера на сметката, по която трябва да се плати таксата, и за нейния размер, като определи срок от най-малко 15 дни. Ако съдебната такса все още не е платена в рамките на допълнителния срок, съдът прекратява производството.

В тарифата на таксите се прави разграничение между процесуални такси и такси за отделни искове. Таксите се определят в чешки корони. Ако основата за таксата е изразена в чуждестранна валута, процентната такса се изчислява от основата на таксата, конвертирана в чешка валута по курса, публикуван от Чешката национална банка, валиден на първия ден от календарния месец, през който се дължи таксата или в който съдът постановява решение относно задължението за плащане на таксата. За конвертирането на валути, за които не е публикуван курс от Чешката национална банка, се използва курсът в USD на тази валута, както е обявен от централната банка или банката с равностоен статут в държавата, в която е валидна конвертираната валута; платецът на таксата трябва да докаже валидността на използвания валутен курс, като предостави на съда документ, получен чрез Министерството на външните работи.

II. Размер на съдебните такси

а) Процесуални такси

Що се отнася до процесуалните такси, основната отправна точка е изчисляването на съдебната такса от претендираната парична сума, какъвто е случаят и с процедурата за искове с малък материален интерес и европейската заповед за плащане. За суми до 20 000 CZK таксата е фиксирана (1 000 CZK), между 20 000 CZK и 40 000 000 CZK таксата е 5 % от претендираната сума, а за сума, надвишаваща 40 000 000 CZK, таксата е 2 000 000 CZK и 1 % от сумата над 40 000 000 CZK; суми над 250 000 000 CZK не се отчитат.

Със закона се въвежда специална категория такси само за електронни платежни нареждания; при тях размерът на съдебната такса е определен, както следва:

1. до 10 000 CZK включително: 400 CZK;
2. за суми от 10 000 CZK до 20 000 CZK включително: 800 CZK;
3. за суми над 20 000 CZK: 4 % от сумата.

За спорове относно неимуществени вреди в парично изражение за суми до 200 000 CZK таксата е фиксирана сума (2 000 CZK) и 1 % от претендираната сума.

Освен това в закона се установяват редица други правила в случаите, когато спорът не се отнася до парично плащане — таксите в такива случаи се определят на фиксирана основа. Например в случай на спор за недвижим имот 5 000 CZK за всеки недвижим имот и 15 000 CZK за всяко търговско предприятие.

По тези дела се определят и специални съдебни такси:

- издаване на временно разпореждане — 1 000 CZK;
- по дела, свързани с уреждането на имуществени отношения между съпрузи и съсобственост — 2 000 CZK (тази сума се увеличава с 5 000 CZK за всеки недвижим имот и с 15 000 CZK за всяко търговско предприятие);
- в случай на издръжка — 500 CZK за суми до 50 000 CZK и 1 % от претендираната сума, до максимум 15 000 CZK;
- за молба за признаване на чуждестранни решения по брачни въпроси и установяване на произход — 2 000 CZK;
- за искова молба по акцесорно дело (производство по несъстоятелност) относно парично плащане — съдебната такса е 1 000 CZK за суми до 20 000 CZK, а за по-високи — 5 % от претендираната сума;
- за искова молба по акцесорно дело, което не е свързано с парично плащане:
 1. при дело относно автентичността, размера или реда на предявеното вземане — 5 000 CZK;
 2. за всеки недвижим имот — 5 000 CZK;
 3. за всяко търговско предприятие или за всяко от неговите организационни звена — 15 000 CZK;
 4. в останалите случаи — 2 000 CZK.

Съществува и остатъчна клауза, която се прилага в останалите случаи, които не включват парично плащане или някоя от изрично посочените категории. Тази остатъчна клауза предвижда съдебна такса в размер на 2 000 CZK.

За производствата по обжалване (обикновено производство по обжалване) размерът на съдебната такса се определя по същия начин, както за първоинстанционния иск.

За извънредни производства по обжалване таксата се определя на фиксирана основа:

1. парично плащане до 100 000 CZK включително — 7 000 CZK;
2. за всеки недвижим имот — 14 000 CZK;
3. за всяко търговско предприятие или за всяко от неговите организационни звена — 28 000 CZK;
4. в останалите случаи — 14 000 CZK.

б) Такси за административни актове

Съдебните такси за административни актове се определят на фиксирана основа. Например:

- 300 CZK за издаване на удостоверение или потвърждение в съответствие с правото на Европейския съюз;
- 500 CZK за издаване на изменение или отмяна на европейско удостоверение за наследство;
- 150 CZK за издаване на официално удостоверение за факти, известни от съдебните дела;
- 1 000 CZK за изготвяне на документи в съда, ако това е разрешено съгласно чешкото право;
- 70 CZK за изготвяне на копие от решение, запис и заверено извлечение от регистри и записи на страница или част от страница;
- 20 CZK за копиране (фотокопие) на документи, запис, приложения, записи, други части от досиетата и други средства за записване, държани от съда, включително извлечения от тях, за всяка страница или част от страница;
- 50 CZK за предоставяне на копие от електронните данни във файла на траен носител за всеки носител;
- 100 CZK за препис на аудио- или аудио-визуален запис под формата на запис за всяка страница или част от страница.

5. Методи на електронно заплащане

Понастоящем банковият превод е единственият електронен начин на плащане в Чешката република за целите на плащането на съдебни такси. Таксите се заплащат чрез банков превод по сметката на съответния съд. Банковите данни могат да бъдат намерени на уебсайтовете на отделните съдилища, които са посочени на онлайн портала justice.cz/.

6. Уведомление относно ранното използване на децентрализираната информационна система

Чешката република не предвижда ранно използване на децентрализираната информационна система преди датата на използване, определена в съответствие с член 26, параграф 3 във връзка с член 10, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета.

7. Уведомление относно ранното използване на видеоконферентни връзки по гражданскоправни и търговскоправни въпроси

Чешката република не предвижда ранно използване на видеоконферентна връзка по гражданскоправни и търговскоправни въпроси преди 1 май 2025 г. съгласно член 5 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета.

8. Уведомление относно ранното използване на децентрализираната информационна система

Чешката република не предвижда ранно използване на видеоконферентна връзка по наказателноправни въпроси преди 1 май 2025 г. съгласно член 6 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета.

Последна актуализация: 18/05/2026

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.